

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 590/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie v konaní vedenom pod ČVS: ORP-87/1-OSV-KS-2004 a postupu Okresnej prokuratúry Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 1 PN 500/20/8806 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. februára 2021 doplnenou podaním doručením ústavnému súdu 3. augusta 2021 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie (ďalej len „policajný orgán“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-87/1-OSV-KS-2004 (ďalej len „napadnuté konanie policajného orgánu“) a postupom Okresnej prokuratúry Košice-okolie (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 PN 500/20/8806. Sťažovateľ ďalej žiadal, aby mu ústavný súd priznal náhradu škody v sume 2 539,59 eur, finančné zadosťučinenie v sume 4 040 eur a náhradu trov konania v celkovej sume 935,60 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní policajného orgánu bolo začaté trestné stíhanie na podklade trestného oznámenia sťažovateľa uznesením z 2. novembra 2003 pre spáchanie trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 momentálne už neúčinného zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, ktorého sa

dopustil doteraz neznámy páchatel' tým, že v presne nezistenom čase v noci z 27. augusta 2003 na 28. august 2003 nezistenou zbraňou zastrelil jalovicu na pastvine pri obci [REDAKOVANÉ], v ktorej bol nájdený projektil kalibru 7,62 mm zn. Sellier Belot českej, resp. československej výroby, následkom čoho jalovica uhynula a neodkrvením mäsa toto bolo nepoužiteľné, čím sťažovateľovi bola spôsobená škoda v sume 16 000 Sk. Uznesením policajného orgánu v napadnutom konaní z 13. januára 2004 bolo trestné stíhanie vo veci podľa § 173 ods. 1 písm. f) predošlého Trestného poriadku prerušené z dôvodu, že sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie proti určitej osobe.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že ako poškodený si uplatnil nárok na náhradu škody v tomto trestnom konaní. Po vykonaní kriminálnej expertízy projektilu nájdeného v usmrtenej jalovici bola následne vykonaná kriminálna expertíza iba vo vzťahu k jednej strelnej zbrani (guľovnice) so záverom, že z tejto zbrane nebol vystrelený daný projektil. V [REDAKOVANÉ] mal totiž trvalý pobyt len jeden držiteľ strelnej zbrane, ktorá bola zhodná s kalibrom daného projektilu, a teda policajný orgán sa zameril len na túto jedinú strelnú zbraň. Podľa názoru sťažovateľa mal policajný orgán overiť prostredníctvom registra zbraní a registra držiteľov zbrojných preukazov, koľko zhodných zbraní sa nachádza v blízkom okolí (50 – 100 km). V prípade zhody mali byť zaistené strelné zbrane a následne mala byť vykonaná kriminálna expertíza, či z niektorej z nich bol vystrelený projektil nájdený v usmrtenej jalovici. Z forenzného hľadiska sa totiž ryhy, ktoré zanechá hlaveň zbrane na vystrelenom projekte, s počtom vystrelených nábojov menia. Po rokoch by bolo nemožné určiť presne strelnú zbraň, na základe ktorej by mohol byť identifikovaný páchatel', aj keby orgány činné v trestnom konaní mali k dispozícii zbraň, z ktorej sa strieľalo.

4. Sťažovateľ poznamenal, že vyšetrovanie trvalo len necelé 3 mesiace. Policajný orgán za taký krátky čas nemohol vykonať všetky sťažovateľom navrhnuté dôkazy tak, aby došlo k identifikácii konkrétneho páchatel'a. Policajný orgán zjavne nenaplnil zásadu oficiality a legality trestného stíhania a doslova zmaril vyšetrenie tohto trestného činu. Podľa názoru sťažovateľa z dôvodu nedôsledného (len formálneho) vyšetrovania trestného činu zo strany policajného orgánu a aj nedôsledného dozoru okresnej prokuratúry pri prešetrovaní tohto trestného činu dochádza už vyše 17 rokov k porušovaniu základného práva sťažovateľa vlastníť majetok, o ktorý bol pripravený v súvislosti so spáchaným trestným činom. Od prerušenia trestného stíhania policajný orgán zjavne nemá záujem, aby identifikoval páchatel'a trestného činu, od ktorého by si sťažovateľ prípadne mohol uplatniť náhradu škody. Okresná prokuratúra zároveň nezakročila, aby donútila policajný orgán vykonávať vo veci také úkony vyšetrovacej činnosti, na základe ktorých by mohla byť sťažovateľovi spôsobená škoda nahradená priamo páchatel'om.

5. Podľa sťažovateľa nádej, na základe ktorej by sa dopracoval k náhrade škody zo strany skutočného páchatel'a, je v jeho prípade značne oslabená. Prerúšením trestného konania totiž nie je zároveň prerušené aj plynutie premlčania trestného činu ako v prípade prerušenia trestného konania proti konkrétnej osobe. Z právneho hľadiska trestnosť činu proti konkrétnemu páchatel'ovi, ktorý nebol nikdy identifikovaný, už dávno zanikla. Napriek tomu trestné stíhanie nebolo nikdy právoplatne skončené. Policajný orgán a okresná prokuratúra udržiavajú trestné stíhanie „pri živote“ na miesto toho, aby ho zastavili. Je zrejmé, že s odstupom vyše 17 rokov orgány činné v trestnom konaní už nebudú môcť kvôli premlčaniu skutku stíhať žiadnu konkrétnu osobu, od ktorej by

sťažovateľ mohol vymáhať náhradu škody spôsobenej mu daným trestným činom. Sťažovateľovi tiež uplynula subjektívna aj objektívna premlčacia doba na prípadné uplatnenie svojho nároku v civilnom konaní proti konkrétnemu páchatel'ovi daného trestného činu, ak by momentálne orgány činné v trestnom konaní identifikovali páchatel'a daného trestného činu.

6. Policajný orgán a okresná prokuratúra postupovali pomaly a neefektívne, čím znemožnili sťažovateľovi domôcť sa náhrady škody vzniknutej trestným konaním proti konkrétnemu páchatel'ovi, keďže zrejme nemali dostatočný záujem na prešetrení trestného činu. Z tohto dôvodu zodpovedajú za škodu, ktorá bola spôsobená sťažovateľovi. Ak orgány činné v trestnom konaní bez dostatočného prešetrenia trestného činu zmariť možnosť, aby bola škoda nahradená poškodenému priamo od páchatel'a, podľa názoru sťažovateľ'a preberajú zodpovednosť za túto svoju nečinnosť a porušenie práva sťažovateľ'a vlastniť majetok. V opačnom prípade by to znamenalo svojvôľu štátnej moci a nezáujem o dodržiavanie základných práv svojich občanov, medzi ktoré patrí aj právo vlastniť majetok.

7. Sťažovateľ tiež konštatoval, že pre nedokonalosť právnej úpravy dochádza aj do zásahu na účinný a efektívny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Neexistuje právna úprava, na základe ktorej by sťažovateľ ako poškodený mohol uplatňovať náhradu škody spôsobenej trestným činom v prípade prerušenia trestného stíhania na neurčito. Počas 17 rokov sťažovateľ nemá k dispozícii žiadny právny prostriedok na ochranu svojho vlastníckeho práva k poškodenej veci z dôvodu nedostatočného dodržiavania zásady legality trestného konania zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Sťažovateľ tak zastáva názor, že je mu v tejto veci odopieraný prístup k spravodlivosti a možnosti ukončiť stav jeho právnej neistoty.

8. Sťažovateľ namietal porušenie čl. 20 ústavy a čl. 11 listiny (vo všeobecnosti); z obsahu ústavnej sťažnosti ale vyplýva, že konkrétne namieta porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľ'a, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

11. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým,

ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

12. Ak teda zákon podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017).

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním v bode 1 uvedených práv postupom policajného orgánu a okresnej prokuratúry, ktorým vytýka nedostatočné vykonanie vyšetrovania daného trestného činu, ktoré vyústilo do predčasného vydania daného uznesenia o prerušení trestného stíhania.

14. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že od 1. júla 2004 je účinný zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ktorý upravuje postup pri uplatňovaní nároku na náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe a nesprávnym úradným postupom, za ktorú zodpovedá štát. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že z dôvodu prerušenia trestného stíhania (toto nebolo nikdy právoplatne skončené, a preto môže trvať „donekonečna“) nebol a ani už nie je oprávnený domáhať sa nápravy prostredníctvom zákona č. 514/2003 Z. z., pretože „nenapĺňa zákonom dané podmienky pre uplatnenie si náhrady škody od štátu z dôvodu špecifického prípadu sťažovateľa, voči ktorému neexistuje právna úprava v právnom systéme... a teda neexistuje účinný a efektívny prostriedok nápravy, okrem možnosti namietat porušenie svojich práv... na Ústavnom súde Slovenskej republiky.“

15. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ neuviedol, aké konkrétne podmienky nespĺňa/nespĺňal pre uplatnenie si nároku na náhradu škody od štátu, pre ktoré nevyužil účinný prostriedok nápravy na ochranu ním v bode 1 označených práv podaním žaloby v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. (§ 3, § 9, § 15 ods. 1 a § 16 ods. 1), ak sa domnieval, že postupom policajného orgánu a okresnej prokuratúry mu vznikla škoda. Podľa sťažovateľa policajný orgán neoveril prostredníctvom registra zbraní a registra držiteľov zbrojných preukazov, koľko zhodných zbraní sa nachádza v blízkom okolí (50 – 100 km), pričom podľa tohto zákona sa za nesprávny úradný postup považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon či zbytočné prieskumy v konaní.

16. Sťažovateľ sa svoju pasivitu v trvaní viac ako 18 rokov snaží obísť podaním ústavnej sťažnosti, v ktorej žiada o priznanie konkrétnej výšky náhrady škody, čím *de facto* stavia ústavný súd vedome do pozície všeobecného súdu (jeho nárok na náhradu škody je momentálne už premlčaný). Ústavný súd pripomína, že z § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. jednoznačne vyplýva, že nárok na náhradu škody je potrebné uplatniť na všeobecnom súde. Najmä však sťažovateľ v nadväznosti na znenie

§ 228 ods. 5 a 7 a § 229 Trestného poriadku (v označení aj podľa skôr účinných znení tohto zákona) netvrdí a nedokladá, či a s akým výsledkom využil inštitút žiadosti prokurátorovi o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku, čo je podľa § 9 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. relevantné z hľadiska posudzovania nesprávneho úradného postupu pri skúmaní možnosti uplatnenia nároku na náhradu škody proti štátu.

17. Nevyužitie možnosti podať žalobu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; podľa názoru ústavného súdu však túto možnosť sťažovateľ v tomto prípade mal. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na zásadu zodpovednosti účastníka za ochranu svojich práv „*vigilantibus iura scripta sunt*“ („práva patria bdelym“, „nech si každý stráži svoje práva“ alebo „zákony sú písané pre bdelych“). Ústavný súd sa preto nestotožňuje s názorom sťažovateľa, že nemal taký právny prostriedok nápravy, ktorý by bol dostatočne efektívny a účinný, aby sa mohol ako poškodený domáhať náhrady škody od štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom policajného orgánu a okresnej prokuratúry ako orgánmi verejnej moci.

18. Nad rámec ústavný súd uvádza, že v ústavnej sťažnosti sťažovateľ neuviedol, či vyvinul procesnú aktivitu smerujúcu k zrušeniu daného uznesenia policajného orgánu o prerušení trestného stíhania. Ústavný súd pripúšťa, že proti tomuto uzneseniu nebola prípustná sťažnosť v zmysle § 173 ods. 4 predošlého Trestného poriadku. Napriek tomu ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ mal možnosť využiť postup podľa § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení účinnom do 31. decembra 2015, keďže dané uznesenie policajného orgánu o prerušení trestného stíhania nebolo *ex officio* zrušené okresnou prokuratúrou.

19. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu